

והנני חוזר עוד פעם להכיר לו תודה עבור
עיונו בספרי ואומר אני ברכה שיכתב
ויחתם בספרן של צדיקים גמורים לאלתר
לחיים.

מנאי אלעזר מנחם מן שך

* עי' תר"י בשטמ"ק כתובות כ"ב ב', וי"ל. ועי' אחיעזר
ח"ג סי' נ"ז אות ה'.

א"ה, עי' עוד מש"כ בזה בס"ד באורך הנלעג"ד
בציאור דברי כבוד מרן שליט"א באצי
עזרי בזה לקמן סי' נ"ח אות ז'.

ה' א' "אמר רב נחמן אם תלמיד חכם הוא
אין צריך, אמר אביי אף תלמיד חכם
מיבעי לי' למימר חד פסוקא דרחמי" וכו'.

למה השמיט הרמב"ם כל זאת? עיין מרומי
שדה.

ומה שהעירו שמשמע שהי' מזיד, כנראה
שהי' שני הדברים, עצם החטא מה
שהיתה ספק אשת איש, בפרט לפירוש הקונטרס
שהביא התוס' בכתובות ד"ט ב' זה הי' מזיד
שהרי ידע הספק ועשה וממילא לא שייך
קרוב, וכמו שכתבו תר"י שהביא, דאם אכל
ספק חלב ויודע בשעת האכילה הספק אין
חיוב קרבן, * אבל הי' בזה עוד חטא חילול
ה' כמפורש בפסוק שמואל ב' פסוק י"ד
יעוי"ש במפרשים זה הי' שוגג שלא חשב
ע"ז. אולם כלל אין מקום לשאול כל כך,
כי במשפטי ודרכי ה' יש בהן דרגות שונות,
ויכול להיות לפי הדרגא זו עבירה זו נחשבת
לשגגה ולפי הדרגא השני' נחשבת למזידה,
וזה תלוי לפי מדרגת האדם ומעלתו, והרי
שגגת תלמוד עולה זדון, ואפשר שאף במעשה
אחת ואדם אחד יש בה מן השגגה וגם מן
הזדון וצד השוגג נתכפר ולא צד המזיד.

סימן ל

"מן השמים אין מענישים על מצוות!"...

משה שנפלד זל"ל את חליו האחרון אשר מת בו,
והי' מוכה ציפורים קשים מרים מאד, רח"ל, והי'
זה בשבוע האחרון לחייו, בתחילת אלול תשל"ה
ונלצ"ע צליל עש"ק ח' אלול, שלח לשאול מקמי
מרן הקדוש הסטייפלר זיע"א, שהואיל והוא מפשפש
במעשיו, כדאמרו חז"ל בברכות דף ה' אס רואה
אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו, והוא
חושש אולי חטא בזה שהקפדה במאמרים חריפים
מאד, וגם בעל פה, נגד מפלגת הפורשים פא"י,
ואולי על זה הוא נענש ציפורים הקשים הללו...

והשיב לו מרן הקה"י זיע"א, וזה לשון קדשו:
בשמים לא מענישים ח"ו על
מלוות!...

רק על עבירות!...

לא חשד קודשא צריך הוא דעציד דינא בלא
דינא!... וכל מה שכתבתם ופרסמתם אלו הן

ה' א' "אמר רבא, ואיתימא רב חסדא: אם
רואה אדם שיסורין באין עליו — יפשפש
במעשיו, שנאמר "נחפשה דרכינו ונחקורה
ונשובה עד ה'" [ס"א: פשפש ומצא —
יעשה תשובה, שנאמר "ונשובה עד ה'"].
פשפש ולא מצא — יתלה בביטול תורה,
שנאמר "אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך
תלמדנו", ואם תלה ולא מצא — בידוע
שיסורין של אהבה הם, שנאמר "כי את אשר
יאהב ה' יוכיח".

מכתב

בס"ד יוס' ה' לס' מתן תורה י"ז שבט תשס"ה
שלומכון לעלם ישגא לחדא!

זה עתה מזכרתי בס"ד, והנני עט ממחר להעלות
על הכתב בס"ד, שכאשר חלה מורנו רבי

מאות גדולות ועצומות של זיכוי הרצים בהשקפות התורה הטהורות, ועל זה מקבלים רק שכן, לא עונש ח"ו, ואם לא מצאתם כשפשעם צמעים רק "עצירה" זו כלל, אם כן אתם בגדר "פושע ולא מצא", וכיון שאין לתלות אצלכם בציטול תורה, ממילא הרי אלו יסורין של אהבה, כמאמר חז"ל הקדושים, כדכתיב את אשר יאהב ד' יוכיח.

במדומה שהשליח להשאלה ולהתשובה הי' חתנה דבי נשיאה הגאון רבי מרדכי שלמה ברמן ז"ל, וכמדומה ששמעתי כל זאת מפה קדשו אז בזמנו. ולמה כותב אני "כמדומה"? מפני שלא רשמתי אז דבר זה על אתר, והיום כמעט שלושים שנה מהסיפור [אלול תשל"ה — שצט חש"ה], ולכן צריך אני לכתוב "כמדומה".

ודבר גדול וקדוש לימדנו בזה מרן ראש קהלות יעקב זיע"א, שכן אדם לא יהי שוטה, לחשוב שצמים ח"ו מענישים על מצוות, ואכמ"ל בזה, השומע ישמע והחדל יחדל, ומאן דלא התעמק בזה, ודיבר בכיוון הפוך, פשוט לא נחית לעומקא דדינא, ומסיח את דעת הציבור מהעצירות האמיתיות, שצגלן ח"ו נענשים, וצריכים לעשות תשובה עליהן, ובמקום לעסוק בזה משתטים לתלות ח"ו במצוות, ולהיות ח"ו תוהה על הראשונות, על מצוות גדולות שעשו, בהוראת רבותינו הגדולים הקדושים אשר בארץ המה, לשמם ולזכרם תאות נפש! וכד רגז רעיא על ענא עביד לנגדא סמותא [ב"ק נ"ב א'], השי"ת ירחם ויחוס על שארית פליטתנו מה"רועים" שמדבר עליהם יחזקאל הנביא, ומבארם רבנו אלחנן הקדוש זיע"א, ועיין שבת ל"ד א'.

עד כאן המכתב.

שוב נזכרתי שכבר נדפסו הדברים הנ"ל בספר "פניני רבנו הקהלות יעקב" חלק שני עמוד כ', ושם הדברים יותר מדויקים, והנני מעתיקים כאן:

"ובאשר חלה רבי משה שנפלד ז"ל את חליו הכבד מאד האחרון אשר מת בו, והי' סובל יסורים קשים ומרים, כתב מכתב לכבוד רבנו הקדוש ז"ל, שהנה הוא מפשע צמעים, כמו שאמרו חז"ל שאם רואה אדם יסורים צאים עליו

יפשע צמעים, וחושש הוא שאולי מפני שע"י מאמריו הרצים יש אחיז אנשים, צפרט מחוג ידוע [אלו הדתיים, או ה"חרדים" המטילים ארס של "אשר קרך" בכל ענין שבקדושה], שיחקן שנפגעו על ידי זה, ואולי גם מפני זה באו עליו יסוריו הקשים?

ועל זה השיב לו רבנו ז"ק"ל באגרת, וביאר שם בארוכה קצת את ענין היסורים, אשר קשה לעמוד על סודם, לפעמים צביל זיכור, יסורים של אהבה, "כי את אשר יאהב ה' יוכיח", ולפעמים צביל גלגול קודם, ועוד טעמים, אבל עכ"פ זה ברור: שאין יסורים צאים ח"ו על האדם כעונש על מצוות ומעשים טובים שעשה, וכל מאמריו הרצים הם זיכוי הרצים, וקידוש שם שמים, בצורה נפלאה, ועל זה ודאי שאין היסורים צאים...

ושלרשה ימים לפני פטירתו בא אליו רבנו ז"ק"ל לבקר בביתו, ואמר לו הרמ"ש ז"ל כי על יסורים של אהבה הלא אמרו חז"ל שאין בהם ציטול תורה ותפלה, ואילו הוא ביסוריו נצטר ממנו ללמוד אפילו את הדף היומי...". עד כאן מהנדפס שם.

והנה צמדים האחרונים לחיי רבנו מרן הגרי"ז ז"ק"ל, כשיסורים קשים ומרים אפפו אותו, אמר רבנו זיע"א ביאור דברי חז"ל הקדושים הללו "פושע ולא מצא" — יתלה בציטול תורה", הרי יסורים הם עונש על ציטול תורה, ומה היא המדה כנגד מדה בזה?

ואמר רבנו ז"ק"ל ברגש קודש: דבר זה מלמדים את האדם: צטלה אתה רוצה, לשכב אתה רוצה, לא ללמוד אלא לנוח ולשכב ולהתצטל? — שכב אם כן עם יסורים, "שכיבה" עם יסורים תחת "שכיבה" של צטלה... [דאס לערענט מען אויס אמענטשען: צטלה וילסטו? ליגן וילסטו? — ליג מיט יסורים"...].

בה יעורנו השי"ת להתעורר מדברי חז"ל הקדושים הללו לשקידת התורה עצומה, אחי"ר.